

zavoda, nego je morao pravovremeno - prije stignuća robe na granicu - zatražiti i nabaviti propisani fitocertifikat, pa ne bi bilo došlo do uskrate carinjenja i uvoza predmetne robe od naših vlasti, i s time u vezi do suvišne vozarine za povrat pošiljke u Austriju i natrag, te do vagonskih ležarina, odnosno troškova utuženih nazočnom tužbom.

Budući da je tužitelj, iz navedenih razloga, vlastitim skrivljenim propustom uzrokovao te troškove, dužan ih je sam i snositi.

V.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 24.X 1963.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Dušan Arneri, dr Vladislav Brajković

Vozarina pomorskog prijevoza - Pomorski agent - Agent koji tuži imaoca teretnice za plaćanje manje obračunate vozarine, nastupa kao punomoćnik brodarov - Ovaj zahtjev osniva se na ugovornom odnosu između brodara i imaoca teretnice - Primalac primitkom teretnice od agenta stupa u ugovorni odnos s brodarom - Primalac-špediter koji je od svojih komitenata naplatio veći iznos vozarine nego li je platio brodaru, nije se neopravdano obogatio na brodarov račun - Ne smatra se priznanjem druga izjava dužnikovog službenika da će radničkom savjetu predložiti da se dug isplati, pa i kad je takva izjava dana u formi sporazuma s vjerovnikom

Tuženik je od tužitelja primio teretnicu o prijevozu robe iz Izmira za Rijeku brodom "aristodimos", te mu 23.XI 1959. platio zahtijevanu vozarinu u iznosu od dolara 76.73, odnosno Din 48.493.- Tužitelj je naknadno ustanovio da je pogrešno naplatio vozarinu u gornjem iznosu umjesto iznosa od dolara 700.37, zbog čega mu je nastala razlika od Din 467.715.- Ova razlika je predmet tužbenog zahtjeva koji se raspravlja u ovom sporu.

Tužitelj zasniva svoj zahtjev na pravnoj osnovi bezrazložnog obogaćenja tuženika na teret tužitelja, koje da je nastalo tako što je tuženik u svom forfaitnom stavu naplatio od korisnika svojih usluga - stvarnih primalaca prevezene robe - punu vrijednost vozarine, a tužitelju je platio samo u visini od približno jedne desetine stvarne vozarine. S obzirom na tuženikov prigovor zastarjelosti utu-

žene tražbine, tužitelj mu se odupire pored ostalog i tvrdnjom da je tuženik priznanjem obveze prekinuo tok zastarnog roka. Tužbom se traži da se tuženik obveže na isplatu iznosa koji drži bez pravnog osnova i da mu naknadi parnični trošak.

Tuženik se odupire zahtjevu ističući prigovor zastarjelosti, jer je tužitelj postavio zahtjev za isplatu razlike vozarine tek 17.IV 1961, pa je od časa primitka teretnice do toga dana istekao jednogodišnji zastarni rok. Porekao je da je priznao utuženu tražbinu, te osporio da razliku koju tužitelj potražuje drži bez pravnog osnova, jer je tužitelju isplatio vozarinu koju je od njega tražio. Predložio je da sud odbije tužbeni zahtjev, i da tužitelja obveže na naknadu parničnih troškova.

Pobijanom presudom prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev kao podnesen nakon zastarnog roka iz čl.128 Zakona o ugovorima o iskorišćivanju pomorskih brodova /ZUIPB/, i to nakon što je utvrdio da tuženik nije priznao tužbeni zahtjev i da nije prekinuo tok zastarnog roka. Presudom je ujedno obvezao tužitelja na naknadu parničnih troškova tuženiku.

Tužitelj se žali protiv presude zbog pogrešnog i nepotpuno utvrdjenog činjeničnog stanja, i zbog pogrešne primjene materijalnog prava. U žalbi se navodi da je sud zanemario ocijeniti tužbeni zahtjev s osnove bezrazložnog obogaćenja, na što se ne može primijeniti zastarni rok iz ZUIPB, već se mora primijeniti opći zastarni rok iz Zakona o zastari potraživanja /ZZP/. On je istakao nadalje da se u ovom sporu ne radi o ugovornom odnosu već o vanugovornom, pa se već stoga na njega ne bi mogli primijeniti propisi o zastarjevanju tražbina nastalih iz ugovora o iskorišćivanju pomorskih brodova. U žalbi se ponavlja da se pravna osnova bezrazložnog obogaćenja na teret tužiteljev zasniva na činjenici što je tuženik ubrao od svojih komitenata punu vozarinu, a odbio je da ju plati tužitelju, koristeći jednu njegovu pogrešku. Navodi se također da priznanje duga što prekida zastaru može biti učinjeno i usmeno, pa s te pozicije napada utvrđene prvostepene presude da priznanje nije izvršeno. Predlaže se da se prvostepena presuda preinači u korist tužiteljevu, ili ukine i vrati prvostepenom sudu radi dopune postupka i donošenja nove presude, kojom će se ujedno odlučiti i o naknadi tužiteljevih troškova u drugostepenom postupku.

Drugostepeni sud je žalbu odbio.

Prvostepeni sud je pobijanom presudom pravilno utvrdio pravnu osnovu spora kao zahtjev za ispunjenje obveze što je tuženiku nastala preuzimanjem teretnice od tužitelja, a koja se sastoji od dužnosti isplate vozarine za teret prevezen prema toj teretnici. Zbog toga je prvostepeni sud na

tako nastali odnos pravilno primijenio propise ZUIPB, pa kako je tuženik prigovorio da je utužena tražbina zastarjela, prvostepeni sud je, pošto je utvrdio osnovanost prigovora, pravilno primijenio čl.128 ZUIPB, pa je tužbu kao podnesenu van zastarnog roka odbio.

Prvostepeni sud nije pogrešio u postupku u kom je utvrdio činjenice odlučne za donošenje svoje presude, niti je pogrešio kad je utvrdio drugu pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, a ne onu koju je tužitelj u tužbi naznačio, jer je ne to ovlašten po čl.174. st.3 Zpp.

S obzirom na nespornu činjenicu što je tužitelj zahtijevao od tuženika isplatu vozarine u svojstvu brodarove agenta, tuženik je primitkom teretnice ušao u ugovorni odnos s brodarom u pogledu svih prava i obaveza koje poštemnom posjedniku teretnice iz nje izlaze. Budući da zahtjev za isplatu vozarine potječe iz takvog ugovornog odnosa, to ga prema tuženiku može istaknuti samo njegov ugovorni partner. Kad to čini tužitelj, on to može pravno činiti samo kao brodarov punomoćnik, dakle s naslova ispunjenja ugovorne tuženikove obveze. Budući da se radi o ugovoru o prijevozu pomorskim brodom, takva se obveza mora prosudjivati po propisima ZUIPB. Nije dakle neopravdan navod žalbe da se u ovom sporu ne radi o ugovornom već o vanugovornom odnosu, pa nije neopravdano ni stajalište da bi se na konkretni slučaj imao primijeniti opći zastarni rok iz ZZP, a ne rok iz čl.128 ZUIPB.

Neopravdani su i žalbeni razlozi koje tužitelj navodi u prilog tvrdnje da se u sporu radi o bespravnom obožanju na njegovu štetu. Tuženik ne drži tužiteljevu imovinu niti se njome koristi. Obračun svoga forfaitnog stava izvršio je tuženik sa svojim komitentima. Kad bi stajala tužiteljeva tvrdnja da je tuženik naplatio nešto na što nije imao prava, onda bi ta činjenica stvarala pravnu osnovu za komitente koji su platili nedug, da od tuženika traže vraćanje nedugovane isplate. To pravo međjutim ne pripada tužitelju, jer on tuženiku nije ništa isplatio, niti je tuženik njemu obračunao svoj forfaitni stav.

Žalba nije neopravdana ni u pogledu utvrdjenja prvostepenog suda da tuženik nije priznao postojanje obveze prema tužitelju, pa da zbog toga priznanjem nije prekinut tok zastarnog roka. Prvostepeni sud nije došao do toga utvrdjenja zbog toga što bi priznanje bilo učinjeno usmeno, pa žalba u tom pogledu ne nalazi oslonu u obrazloženju presude. Iz obrazloženja naprotiv jasno se vidi da prvostepeni sud nije prihvatio da bi svjedokova izjava o postignutom sporazumu, da se radničkom savjetu poduzeća predloži priznanje obveze,

sadržala u sebi priznanje duga. Ne radi se dakle o tome da je priznanje učinjeno usmeno, već se radi o tome da je takvo priznanje obveze učinjeno uvjetno, tj. ako ga potvrdi radnički savjet. Odatle se mora zaključiti da osoba koja je takvo uvjetno priznanje dala nije sebe smatrala ovlaštenom da ga sama učini, a to je bilo poznato i tužitelju. Zbog toga takvo priznanje ne može proizvesti učinka koji se zahtijeva po ZZP za prekid toka zastare.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 24.X 1963.

Vijeće: dr Vladimir Borić, Ratko Zlodre, dr Marijan Horvat

Prijevoz kamionom - Vozar odgovara za štetu na robi koja nastane krivnjom šofera - Šofer je kriv ako nepropisno natovari kamion, pa se radi toga, a povodom naglog kočenja, kamion prevrne - Šofer mora poznavati pravila o tovarenju kamiona - Krivična presuda kojom je šofer oslobođen od optužbe ne znači da šofer nije kriv u smislu naknade štete - Nije opravdan vozarov prigovor da nije dužan nadoknaditi štetu ako pošiljalac nije osigurao robu

Protiv dijela prvostepene presude, kojom je tuženik obavezan platiti tužitelju s naslova naknade štete na robi, koju je prevozio za tužitelja, iznos od dinara 295.654.- spp., ulaže tuženik pravovremeno žalbu zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, te predlaže da se prvostepena presuda u pobijanom dijelu preinači odbijanjem tužbenog zahtjeva u cijelosti, uz tužiteljevu obvezu da tuženiku naknadi troškove prvo i drugostepenog postupka.

Tuženik ističe u žalbi da je nepravilno stajalište pobijane presude da vozar u svakom slučaju odgovara za štetu na robi koju prevozi, osim za slučaj da dokaže da je šteta nastala uslijed više sile, prirodnih svojstava stvari ili nedostataka pakovanja, koji se nisu mogli spolja primijetiti.

U konkretnom slučaju došlo je do štete krivnjom treće osobe - seljaka -, koji je s kolima s konjskom spregom u trku naglo došao iza okuke pred kamion tuženoga, pa je šofer morao naglo zakočiti, uslijed čega je došlo do prevrtanja prikolice.

Tuženikov šofer oslobođen je krivnje i odgovornosti, i zbog toga između djelovanja tuženika kao vozara i